

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
*30 серпня 2021 року,
Протокол № 1*

Ректор, голова вченої ради
університету, доктор юридичних
наук, професор

_____ **Олег ОМЕЛЬЧУК**
(підпис) (ініціали, прізвище)

30 серпня 2021 року

М.П.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«СЕРТИФІКАЦІЯ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ
ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
зі спеціальності 242 Туризм
галузі знань 24 Сфера обслуговування**

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права,
кандидатка юридичних наук
27 серпня 2021 року

Ірина РИЖУК

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
27 серпня 2021 року, протокол № 1.

В. о. завідувача кафедри
27 серпня 2021 року

Ігор САМСІН

Деканеса факультету управління та
економіки, кандидатка економічних наук,
доцентка
27 серпня 2021 року

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
28 серпня 2021 року, протокол № 1

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка
28 серпня 2021 року

Ірина КОВТУН

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 2
2. Заплановані результати навчання	– 3
3. Програма навчальної дисципліни	– 5
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 8
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 8
4.2. Аудиторні заняття	– 9
4.3. Самостійна робота студентів	– 9
5. Методи навчання та контролю	– 9
6. Схема нарахування балів	– 10
7. Рекомендовані джерела	– 12
7.1. Основні джерела	– 12
7.2. Допоміжні джерела	– 13
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 14

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 24 Сфера обслуговування
2. Код і назва спеціальності	– 242 Туризм
3. Назва спеціалізації	– спеціалізація не передбачена
4. Назва дисципліни	– Стандартизація, сертифікація та ліцензування туристичної діяльності
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– ППВ 6.7.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– бакалавр
9. Курс / рік навчання	– четвертий
10. Семестр	– сьомий
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 4,5 / 135
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 46
% від загального обсягу	– 62
лекційні заняття (годин)	– 18
% від обсягу аудиторних годин	– 39
семінарські заняття (годин)	– 28
% від обсягу аудиторних годин	– 61
самостійна робота (годин)	– 89
% від загального обсягу	– 58
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 2,5
самостійної роботи	– 4,1
3) заочна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– –
% від загального обсягу	– –
лекційні заняття (годин)	– –
% від обсягу аудиторних годин	– –
семінарські заняття (годин)	– –
% від обсягу аудиторних годин	– –
самостійна робота (годин)	– –

% від загального обсягу тижневих годин:	– –
аудиторних занять	– –
самостійної роботи	– –
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ЗПО 11. Правове регулювання туристичної діяльності ППО 6. Документаційне забезпечення діяльності туристичних організацій ППВ 5.9. Планування та організація туристичного бізнесу
2) супутні дисципліни	– ППО 4. Організація туризму ППО 12.1. Комунікативний менеджмент ППВ 6.1. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства ППВ 6.8. Управління якістю в туризмі ППВ 6.10. Міжнародний туризм
3) наступні дисципліни	– ППВ 7.2. Туристичний брендинг ППВ 7.3. Туристичне іміджмейкерство ППВ 7.4. Державне та муніципальне управління у сфері туризму
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Стандартизація, сертифікація та ліцензування туристичної діяльності» забезпечує досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки на першому рівні здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра зі спеціальності 242 Туризм галузі знань 24 Сфера обслуговування:

ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

ПР07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

ПР08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПР09. Організувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПР13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен:
1. Знання <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>
1.1) знати предметну область та специфіку професійної діяльності.
2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) розуміти сучасні тенденції і регіональні пріоритети розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;
2.2) розуміти процеси організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного);
2.3) розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.
2.4) працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
3.2) діяти соціально відповідально та свідомо;
3.3) критично мислити, аналізувати;
3.4) використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
3.5) працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу;
3.6) діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства
3.7) використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку;
3.8) працювати в міжнародному контексті;
3.9) визначати, формулювати і вирішувати проблеми;
3.10) застосовувати знання у практичних ситуаціях;
3.11) спілкуватися державною мовою;
3.12) спілкуватися іноземною мовою;
3.13) використовувати навички міжособистісної взаємодії.
4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
4.2) аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління;
4.3) визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу;
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту;
5.2) здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну

інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;
5.3) здатність співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) працювати в команді та автономно;
6.2) забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) визначати напрямки вдосконалення чинного законодавства;

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи стандартизації, сертифікації та ліцензування туристичної діяльності в Україні

Стандартизація товарів і послуг. Стандартизація як важлива складова системи технічного регулювання. Історія становлення міжнародної стандартизації. Історія становлення вітчизняної стандартизації. Основна термінологія стандартизації. Основні сфери застосування міжнародних стандартів. Національна система стандартизації України. Сертифікація товарів і послуг. Стандартизація термінів у галузі сертифікації. Види сертифікації. Схеми, засоби і методи здійснення сертифікації. Значення ліцензування, нормативно-правове та інституційне забезпечення.

Тема 2. Державна політика у сфері туризму щодо сертифікації, стандартизації та ліцензування туристичної діяльності

Управління туристичною діяльністю в Україні. Завдання державної політики в сфері туризму. Закон України «Про туризм»: Основні пріоритетні напрями державної політики в галузі туризму. Реалізація державної політики в галузі туризму. Державне регулювання в галузі туризму. Органи, що здійснюють регулювання в галузі туризму. Повноваження Верховної Ради України та органів місцевого самоврядування в галузі туризму. Повноваження Кабінету Міністрів України в галузі туризму. Повноваження центральних органів виконавчої влади в галузі туризму. Безпека в галузі туризму. Захист інтересів українських туристів за межами України. Фінансове забезпечення відповідальності туроператора та турагента. Органи, уповноважені на здійснення контролю за діяльністю в галузі туризму. Відповідальність за порушення законодавства в галузі туризму. Державна політика в сфері туризму в різних країнах світу. Шенгенські угоди і значення державних норм і стандартів у туризмі міжнародного рівня. Директива ЄС по пекидж-турах.

Тема 3. Сутність та правові аспекти стандартизації туристичної діяльності в Україні

Національна система стандартизації України. Об'єкти Національної системи стандартизації України. Структурні елементи Національної системи стандартизації України: Органи та служби стандартизації. Комплекс нормативних документів. Система контролю за впровадженням і виконанням нормативних документів.

Тема 4. Види стандартів у сфері туризму. міжнародні, міждержавні та національні

Поняття про випробування, галузеві стандарти України (ГСТУ), державний нагляд, державні стандарти України (ДСТУ), Держспоживстандарт України, директиви ЄС, експертиза, забезпечення єдності та точності вимірювань, комплекс нормативних документів, контроль, контроль якості продукції (процесів, робіт, послуг), метрологія, науково-технічна комісія, об'єкти національної системи стандартизації, основоположні стандарти, перевірка, стандарти ДСТУ ISO, стандарти на методи контролю, стандарти на продукцію (послуги), стандарти на

процеси, стандарти науково-технічних та інженерних товариств і спілок України (СТТУ), стандарти підприємств (СТП), технічні комітети, технічні умови України (ТУУ), Угода про партнерство та співробітництво між Україною та Європейським Союзом, центральний орган виконавчої влади з питань технічного регулювання.

Тема 5. Організація стандартизації туристичної діяльності в Україні

Національні стандарти, прийняті центральним органом у сфері стандартизації. Держспоживстандарт України. Стандарти, прийняті іншими суб'єктами, які займаються стандартизацією. Організація робіт із стандартизації на національному рівні. Пропозиції щодо проведення робіт зі стандартизації; підготовка програми робіт зі стандартизації; розроблення і повідомлення про проекти стандартів, запити щодо коментарів та включення коментарів в остаточний проект стандарту; прийняття національних стандартів; перегляд, внесення змін та скасування національних стандартів. Механізм розроблення національних стандартів у сфері туризму. ДП НДІ «Система». Технічний комітет № 118. Стандарти, що затверджують інші суб'єкти стандартизації. Порядок розроблення ГСТУ, СТТУ, ТУУ, СТП та деяких інших нормативних документів зі стандартизації.

Тема 6. Перелік та зміст стандартів сфери туризму України

Національні стандарти України (ДСТУ); галузеві стандарти (ГСТУ); стандарти науково-технічних та інженерних товариств і спілок (СТТУ); технічні умови (ТУУ); стандарти підприємств (СТП). Стандарти для ресторанного господарства: ДСТУ 3862-99; ДСТУ 4281:2004. Заклади ресторанного господарства. Класифікація. ГОСТ 30390-95. Общественное питание. Кулинарная продукция, реализуемая населению. Общие технические условия. ГОСТ 30523-97. Услуги общественного питания. Общие требования. ГОСТ 30524-97. Общественное питание. Требования к обслуживающему персоналу. Засоби розміщення: ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні вимоги; ДСТУ 4269:2003. Послуги туристичні. Класифікація готелів; ДСТУ 4527:2006. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення. Туристично-екскурсійне обслуговування: ГОСТ 28681.1-95. Туристско-экскурсионное обслуживание. Проектирование услуг; ГОСТ 28681.2-95. Туристско-экскурсионное обслуживание. Туристские услуги. Общие требования; ГОСТ 28681.3-95. Туристско-экскурсионное обслуживание. Требования по обеспечению безопасности туристов и экскурсантов.

Тема 7. Стандартизація туристичних послуг

Визначення понять: туристично-екскурсійне обслуговування, туристична послуга, вид туристичної послуги, умови обслуговування, процес і якість туристично-екскурсійного обслуговування, якість туристичної послуги, культура обслуговування, технічний документ, рівень якості туристично-екскурсійного обслуговування. Завдання стандартизації в сфері туризму. Об'єкти стандартизації. Види послуг у туризмі. Вимоги до основних характеристик послуг і умов обслуговування. Процеси туристично-екскурсійного обслуговування. Держстандарт України "Туристично-екскурсійне обслуговування. Туристичні послуги. Загальні вимоги". Основні визначення: туристична послуга, екскурсія, похід, подорож. Обов'язкові і рекомендовані вимоги щодо туристичних послуг, методи контролю. Стандарти на туристичний продукт – основа сертифікації.

Тема 8. Сертифікація послуг: мета, завдання, сутність. Національна система сертифікації України

Поняття про відповідність, декларація про відповідність, засвідчення відповідності, знак відповідності, знак сертифікації. Орган з сертифікації, оцінка відповідності, орган регламентації, перевірка (лабораторій). Підтвердження відповідності, процедура підтвердження відповідності, сертифікат відповідності, сертифікат на систему якості, сертифікація відповідності, система сертифікації, схема сертифікації, третя сторона, учасник системи сертифікації, член системи сертифікації. Директиви ЄС "нового підходу", добровільна сертифікація, законодавчо нерегульована сфера, законодавчо регульована сфера, засоби

сертифікації, інспекційний контроль, керівні органи, методи сертифікації, необхідність добровільної сертифікації, обов'язкова об'єкти добровільної сертифікації, системи добровільної сертифікації, схеми (моделі) сертифікації. Національна система сертифікації України, національне законодавства з технічного регулювання, національний орган із акредитації, національний орган з сертифікації, органу з сертифікації, орган сертифікації систем якості, порушення, порядок проведення сертифікації, постанова про накладення штрафу правові засади сертифікації, протокол випробувань. Рада Економічної Взаємодопомоги (РЕВ), сертифікат відповідності, схеми (моделі) сертифікації продукції в системі УкрСЕПРО, територіальні органи, технічний нагляд, Українська державна система сертифікації продукції (УкрСЕПРО), Український знак відповідності системи УкрСЕПРО, УкрНДІССІ, УкрНДНЦ, учасник системи сертифікації. Сертифікація послуг: види послуг, виробничі послуги, готельні послуги, громадське харчування, групи та підгрупи однорідних послуг, екологічні параметри, критерії оцінки якості послуг, матеріальні послуги, нематеріальні послуги. Методи перевірки послуги. Обслуговування: пасажирські і вантажні перевезення, побутове обслуговування населення, очікування споживачів, об'єкт обслуговування, побутові послуги, послуги торгівлі. Порядок сертифікації послуг. Послуги: послуги харчування, професійна майстерність виконавця, процес надання послуги. Сервіс: сервісні послуги. Властивості послуг. Сертифікація послуг: соціально-побутові послуги, суб'єкт обслуговування, сфера обслуговування. Схеми сертифікації послуг в туризмі.

Тема 9. Сертифікація туристичного відпочинку і подорожей за туристичними маршрутами

Правила сертифікації туристичних послуг і послуг готелів: визначення, загальні положення, вимоги до нормативних документів, порядок проведення, схеми сертифікації, інспекційний контроль, призупинення або анулювання дії сертифіката відповідності. Показники послуг, підтверджені при сертифікації. Нормативні документи, що регламентують сертифікацію. Держстандарт України на вимоги по забезпеченню безпеки туристів і екскурсантів: загальні вимоги, фактори ризику в туризмі й способи їхнього зниження, вимоги до наявності в турфірми комплектів діючих відповідних нормативних документів по забезпеченню безпеки туристів, методи контролю за виконанням вимог безпеки. Проектування туристичних послуг. Порядок розробки технологічної документації. Держстандарт України на проектування туристичних послуг. Визначення понять: туристична послуга, виконавець, споживач, замовник, розроблювач туристичної послуги, тур, програма обслуговування туристів, туристичний маршрут, туристична траса: технологічні карти екскурсії, туристичної подорожі; контрольний текст екскурсії, портфель екскурсорода. Загальні правила проектування, послідовність. Вимоги до змісту технологічної документації. Етапи надання послуги. Проектування контролю якості. Проектування послуги "туристична подорож", розробка програми обслуговування. Оформлення результатів проектування, технологічна документація тура.

Тема 10. Міжнародна практика сертифікації послуг у сфері туризму

Загальна характеристика функціонування міжнародних організацій з сертифікації. Позитивний досвід функціонування системи сертифікації послуг розміщення окремих країн світу (Франція, Австрія, Туреччина). Міжнародна практика з категоризації закладів харчування. Сертифікація і знаки маркування в туризмі. Стандартизація туристичних послуг в Україні в контексті європейської інтеграції.

Тема 11. Ліцензування як засіб державного регулювання туристичної діяльності

Реєстрація та ліцензування юридичних та фізичних осіб в Україні. Мета, завдання і об'єкти ліцензування. Ліцензія як дозвільний документ. Загальні поняття: ліцензіат; ліцензія; ліцензійні умови; ліцензування; анулювання ліцензії; орган ліцензування; порушення ліцензійних вимог; розпорядження про усунення порушень ліцензійних умов. Основні принципи державної політики у сфері ліцензування. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності». Повноваження органів державної влади у сфері ліцензування.

Повноваження уповноваженого органу з питань ліцензування; Органу ліцензування; Експертно-апеляційної ради. Ліцензійні умови. Види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню.

Тема 12. Порядок ліцензування в туризмі

Документи, що подаються органу ліцензування для одержання ліцензії. Рішення про видачу або відмову у видачі ліцензії. Відомості, які містить ліцензія. Видача ліцензії. Ліцензійні справи та ліцензійний реєстр. Нагляд і контроль у сфері ліцензування. Анулювання ліцензії. Нормативна база ліцензування в туристичній діяльності в Україні. Ліцензування туроператорської діяльності. Органи, що видають ліцензії, порядок видачі, оплата. Випадки відмови у видачі ліцензії, причини й порядок ануляції, інші частки випадки. Державний контроль за додержанням вимог законодавства з питань туристичної діяльності, проведення перевірки якості надаваних (наданих) туристичних послуг, додержання ліцензійних умов, стандартів, норм і правил.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин												
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання						
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1.	Теоретичні основи стандартизації, сертифікації та ліцензування туристичної діяльності в Україні	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
2.	Державна політика у сфері туризму щодо	12	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
3.	Сутність та правові аспекти стандартизації туристичної діяльності в Україні	11	2	2	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
4.	Види стандартів у сфері туризму. міжнародні, міждержавні та національні	13	2	4	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-
5.	Організація стандартизації туристичної діяльності в Україні.	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
6.	Перелік та зміст стандартів сфери туризму України	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
7.	Стандартизація туристичних послуг	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-

8.	Сертифікація послуг: мета, завдання, сутність. Національна система сертифікації України	11	2	2	–	–	7	–	–	–	–	–	–
9.	Сертифікація туристичного відпочинку і подорожей за туристичними маршрутами	11	2	4	–	–	7	–	–	–	–	–	–
10.	Міжнародна практика сертифікації послуг у сфері туризму	10	–	2	–	–	8	–	–	–	–	–	–
11.	Ліцензування як засіб державного регулювання туристичної діяльності	9	–	2	–	–	7	–	–	–	–	–	–
12.	Порядок ліцензування в туризмі	13	2	2	–	–	7	–	–	–	–	–	–
	Всього годин:	135	18	28	–	–	89	–	–	–	–	–	–

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні, лабораторні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних, лабораторних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до кожної теми.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Студенти денної форми навчання виконують індивідуальні завдання у формі реферату-огляду, презентації або есе.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація;

3) дискусія.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- складання та розгляд окремих процесуальних документів;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) складання та обговорення окремих процесуальних документів за ситуаційними завданнями;
- 5) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену та тестових питань.

Приклад екзаменаційного білету:

Теоретичні питання:

1. Сертифікація і знаки маркування в туризмі
2. Види стандартизації за змістом вимог до стандартизації: комплексна та випереджувальна

Тестові завдання:

1. Випробувальна лабораторія може брати участь у сертифікації, якщо вона:

- 1) подала заявку в Держспоживстандарт;
- 2) має великий досвід випробувань;
- 3) акредитована у відповідній системі.

2. Проведення обов'язкової сертифікації фінансує:

- 1) держава;
- 2) виготовлювач (заявник).

3. Державний контроль за сертифікованою продукцією фінансує:

- 1) держава;
- 2) виготовлювач (заявник).

4. Методи підтвердження відповідності продукції – це:

- 1) контроль якості;
- 2) сертифікація третьою стороною;
- 3) премія за якість;
- 4) заява-декларація виготовлювача.

5. У системі сертифікації УкрСЕПРО проводиться сертифікація:

- 1) тільки обов'язкова;
- 2) тільки добровільна;
- 3) обов'язкова і добровільна.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарухування студентам балів за результатами навчання здійснюється за схемою, наведеною на рис.

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З навчальної дисципліни «Сертифікація, стандартизація та ліцензування туристичної діяльності» передбачено проведення 9 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій								
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Денна	9	1,1	2,2	3,3	4,4	5,5	6,6	7,7	8,8	10

6.3. З навчальної дисципліни «Сертифікація, стандартизація та ліцензування туристичної діяльності» передбачено проведення 14 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (в редакції, затвердженій рішенням вченої ради від 29 травня 2017 року, протокол № 14).

6.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	11 тем	Номер теми												Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	12
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	9												8
	Усього балів													20

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Величко О., Проненко С. Сучасний стан гармонізації національних стандартів України із документами і рекомендаціями OIML. Стандартизація, сертифікація, якість. 2009. № 4. С. 18-23.
2. Галасюк С. С. Стандартизація, сертифікація туристичних послуг та ліцензування туристичної діяльності : навчальний посібник. Одеса : Астропринт, 2011. 208 с.
3. Голінка І. Розвиток стандартизації на міжнародному, регіональному та національному рівнях. Стандартизація, сертифікація, якість. 2009. № 1. С. 11-17.
4. Кириченко Л. С. Стандартизація і сертифікація товарів та послуг / Л. С. Кириченко, А. А. Самойленко. Х.: Вид-во «Ранок», 2008. 240 с.
5. Павлов В.І., Мишко О.В. Основи стандартизації, сертифікації та ідентифікації товарів: Підручник. К.: Кондор, 2009. 230 с. 32.
6. Салухіна Н. Г., Язвінська О. М. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг : підручник. К.: Центр учб. л-ри, 2010. 336 с.
7. Салухіна Н. Г., Язвінська О. М. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: підручник. К.: Центр учб. л-ри, 2010. 336 с.
8. Салухіна Н.Г., Язвінська О.М. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2010. 336 с.
9. Стандартизація, сертифікація та ліцензування в туристичній діяльності : підручник / В. В. Тарасова, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська, І. В. Мартинчук. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 372 с.
10. Юзьків Я., Тетера В. Роль стандартизації у підвищенні якості та конкурентоспроможності вітчизняної продукції, процесів і послуг. Стандартизація, сертифікація, якість. 2006. № 5. С. 16-20.7.2.

Допоміжні джерела

11. Про стандартизацію: Закон України від 17.05.2021 р. № 31. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18>.
12. Біркович В.І. Модернізація туристичного та рекреаційного потенціалу регіонів України. Статистика України. 2016. № 3(34). С. 83-86.
13. Донченко Л.М. Проблеми та перспективи державної підтримки розвитку туризму. Держава та регіони. 2015. № 1. С. 37-42.
14. Європейський комітет стандартизації (CEN) : офіційний сайт. URL: www.cen.eu
15. Захарова С.Г. Державне регулювання інфраструктури туризму в Україні. Держава та регіони. 2016. Вип. 1. С. 64-69
16. Інформаційний дайджест новин міжнародних і регіональних організацій зі стандартизації та суміжних галузей діяльності за червень 2021 року. URL: <http://uas.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/Informatsiyndaydzhest-novincherven2021.pdf>.
17. Ковалевська І.М. Сертифікація систем управління якістю в Україні. Наука Молодь. Екологія-2016 : Матеріали XII Всеукраїнської наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та

- молод. вчених, м. Житомир, 27 травня 2016 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2016. С. 190–194.
18. Ковалевська І.М. Впровадження екологічної стандартизації на підприємствах України. Наукові читання–2018. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. С. 18–22.
 19. Козловський Є.В. Правове регулювання туристичної діяльності : навч. посіб. Київ : “Центр учбової літератури”, 2015. 272 с.
 20. Міжнародна організація зі стандартизації (ISO) : офіційний сайт. URL: www.iso.org
 21. Міністерство економіки України. Галузеві стандарти. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=ecfd6c5a-1760-4d8d-a931-3a63f64e2310&title=GaluzeviStandarti>
 22. Національна туристична організація України : офіційний сайт. URL: http://www.ntoukraine.org/index_ua.html (дата звернення: 29.10.2021).
 23. Тарасова В.В., Ковалевська І.М. та ін. Стандартизація, сертифікація та ліцензування в туристичній діяльності : підручник. Житомир : вид-во О. Євенок, 2018. 372 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://www.rada.gov.ua> - Веб-портал Верховної Ради України
2. <http://www.president.gov.ua> - Веб-портал Офісу Президента України
3. <http://www.kmu.gov.ua> - Веб-портал Кабінету Міністрів України
4. <https://mtu.gov.ua/> - Веб-портал Міністерства інфраструктури України
5. <https://www.tourism.gov.ua/> - Веб-портал Державного агентства розвитку туризму
6. <http://uas.org.ua/ua/> - Веб-портал Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості»
7. <http://nbuv.gov.ua/> - Веб-сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського
8. <http://gntb.gov.ua/ua/> - Веб-сайт державної науково-технічної бібліотеки України
9. <http://www.ounb.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки
10. <http://www.adm.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної державної адміністрації
11. <http://km-oblrada.gov.ua/> - Веб-сайт Хмельницької обласної ради
12. <http://www.khmelnysky.com/> - Веб-сайт Хмельницької міської ради
13. <https://www.univer.km.ua/> - Веб-сайт Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова